

Луис Мекнис

МРТВА ПРИРОДА

ПОСТАЊЕ

Милион коловрата што таласаву витлају паучину,
Милион чекића што наковњима звекећу неба,
Коврцасто иверје с длета и мрмор тестера
И жамор воде који кола из милион славина,
Уз рскање грифона-коња са главама у врећама сена
И пиљевином која амо-тамо лепрша у новорођеном миомирису.
Али не исто за све – пљускање преко закоровљеног стења
Зеленог мора које пева као сан, и на жалу
Дивне округле облутке са полупрозирним јајастим пегама,
И смеђ расквашен сплет мирисне морске траве.

лејџо, 1925.

БАРОМЕТАР ПАДА

Барометар пада. Сунце
Запада. Прогнозе казују
Биће топло с честим пљусковима.
Базамо кишним сатима
И каскамо горе доле низ дан.
Марија ће обути своје црне каљаче
И испљускаће локве по граду;
И убрзо на мноштво кабаница
Киша се тушти, натмурено
Небо се тушти откривајући
Влажну ноћ која долази, барометар пада,
Сунце запада.

1926.

ВЕЧЕ У СОБИ

У овој соби вечерас ни комешања, ни журбе;
Свилено сенило петролејке прозирно је,
И кроз шум часовника други шумови доходе
Провидни кô сенило, кô хаљина девојке.
Ни набора, ни прегипа који би узнемирили простор;
Стаклене ресице сенила водопаду летњем наличе,
Кô инсекти у августу који се над покошеном травом роје
Пламичци се преплићу и нестају, разгоревају и трну и нестају.
Воли, тихо модро венчање неба и мора,
Ил' модрим велом овијену Мадону која исијава одсутност,
Гледај, та Мадона засењено светло трне
И руком која умирује уснулу милује ноћ.

1927.

СЛОНОВСКА СУРЛА

Стропоштавајући се из сивих
Облака слоновска сурла
Учас
Шешир стрже;
ТО
Није било оно што сам очекивао,
Већ
Залудна
Шала изгледало ми је;
„Шта мислите о левитацији?“, хтедох рећи,
Ореол стављајући себи на главу,
Сав опрезан, очешљан, посвећен,
Хвалим те, Господе, што нисам као други људи
КАД
Стропоштавајући се из сивих
Облака слоновска сурла...

(и тако *ad nauseam*)¹

---

¹ *ad nauseam* – (lat.) „до гађења“. (Прим. прев.)

НОКТУРНО

Тамна крв ноћи
У бршљану се пени,
Српастом хрбату кóла
Мора од слоноваче,
И нигде излаз не налази.

Ветар хуји њихајући
Свој фењер. Ветар хуји
У светлуцавом воштаном плашту
Куцкајући у прозоре,
Уоколо врлудајући.

Злослутно клате се и нагињу
Ти бродови облачних једара,
Продирући кроз брест,
Иза куће; и онда
У већу испразност одлазе.

ЗАЈМОДАВАЦ

Тих поветарац
Неће поништити
Дугове моје Господу, ал' нежно огољен
Прст његов пробада. Уљуљкујем се
У миру у дијети у разузданости у снима,
У опијуму у ракији у бубњању у снима
Док Господ не устукне и врата се не затворе.
Али
Сад кад сам остављен у одсјају огња
Мирноћа одсјаја
Неће избрисати
Дугове моје Господу јер дух Његов лута
Удиљ и ушир и свим путевима
Свим данима и заувек.

1929.

НА ОВОЈ ОБАЛИ

Стропоштавајући се на ову обалу бедем мора
Свој пијани мрамор стреса
Сред веселих галебова.

Ове вазда мрвљиве зидине, што дробе све,
Ништа не може описати
Ни на који начин.

Зато, излетнице, од мора се окрени, пинијама пођи,
Страхотно безумље тих таласа заборави
И улазећи у аутобус весео буди.

септембар, 1932.

МУЗЕЈИ

Нама који из аутобуса јурцамо у аутобус, музеји нуде
Прибежиште са централним грејањем, паркетним подовима и саркофазима,
У чије претенциозно изимитиране тремове уходимо без гласа
Кô инсект под циглу која, бескорисна, лежи на земљи.
Раскрављен и тишином заведен збланути никоговић освешћује се,
Огледа у витринама с грнчаријом, корача поредећи се са мрамором,
Уображава да је он био тај сјај који је досегао Рим,
Са ореолом мучеништва древних људи на свом лицу,
И онда се враћа на улицу, а у сећању му арена у коју грну
Тушта и тма јектичавих Китса и Гали који умиру.

мај, 1933.

NATURE MORTE

(Наравно ни биџи мрџав није џако лако)

Као они који без кондиције из дана у дан за доручком
Уживају и искоришћују несебичну снагу других,
Заклоњени уздигнутим новинама од својих жена које им распршују сневе
И који у штампаној речи налазе умножене своје животе,
Тако и ми којима чула дарују недосежне и нечујне ствари
Окрећемо се, рад своје прилагодљивости, претенциозној речи

Која устаљује светло на сунцем окупаном дрвећу
И, одсликавајући наше душе, тврди да нас усрећује;
И тако, без обзира колико поуздано и постојано остварујемо
Наша обнављања, чак и мртва природа жива је
И на твом Шардену² ужаснут немир душе
Излучује се из сушене рибе и смеђег крчага и зделе.

јул, 1933.

ЗА КОМУНИСТУ

Твоје мисли стварају облик попут снега, у само једној ноћи
Приглупој земљи нарасту груди,
Снежну слогу привлачи
Посебно ситно камење и трава.
Али пре него што огласиш доба среће и благостања, драги мој,
У обзир узми барометар –
Ова равнотежа је савршена али одржива
Само за један дан.

1933.

СНЕГ

Изнанада соба је постала раскошна и велики балконски прозор
Омрестио се снегом и румене руже у њему
Бежу безгласне узгредне и неприкладне:
Свет је изненаднији него што умишљамо.

Свет је залуднији него што мислимо,
Непоправљиво многострук. Љуштим и парчам
Мандарину, пљуцкам семенке и осећам
Опијеност од постојања различитих ствари.

Ватра пламиња пуцкетавим шумом јер свет
Злобнији је и раскаланији но ико што сматра –
На језику у очима у ушима на длановима икојих руку –
Тамо између снега и огромних ружа више је него стакло.

јануар, 1935.

---

² Жан Батист Шарден (1699-1779), француски сликар. (Прим. прева.)

УСИЈАНИ МИНУТИ

Усијани минути лижу
Уз тескобно брдо,
Касе се пуне готовином,
Сићушни чекићи бију
О звона добра и зла,
И светом се пепео гомила
Са прстију што убијају време.

Само да си била овде
Међ' стењем овим,
Ни осетио не бих туп
Напрегнут и тиктакајући страх
Што у сваком часовнику чами
И нутрином лобање гамиже –
Драга, да си била овде.

1937.

ИЗ РАДИО-ДРАМЕ ИЗВАН СЛИКЕ

ПРОРОЧИШТЕ

Пророчиште
Високо међу литицама,
Троножац над
Кужном распуклином,
Ил' пећина сибиле
Где ветрови дувају
Мртво лишће одзива се
Амо-тамо:
Где истину да нађемо у пророчишту?

Пророчиште
Међ' храстовима који причају,
Лет птица,
Преглед изнутрица,
Срећа у картама,
Линије длана,
Зов гаврана
У жутило земље:
Где истину да нађемо у пророчишту?

II

ВОЖЊА КОЛИМА

Воzeћи се колима
Путевима врлетним
За собом смо оставили
Наша кућна божанства,
За собом оставили
Опрезну реченицу,
Законе над-
Рационалног ума.

Мраз по прозору,
Фигуре клизача,
Револвераши који нервозно
Држе прст на обарачу,
Акције и деонице
(Ленте богатих),
Фаворит је доле
У скровитом јарку.

Сада су заборављени
Рани дани,
Младићка идила
И начини дангубљења;
Крстарећи скупа
На дугом путу
Не опажамо
Хромог бога.

Њишући се на
Штакама он долази
Са увертиром
Сахрањених бубњева;
Његове очи окамениће
Наше руке,
Име му је Време,
И само пролази.

III

РАТНИ ХЕРОЈИ

Кад су се хероји вратили из десетогодишњег рата
(Али ниједан рат више неће трајати десет година)
Набасаше у луку коју су, чинило им се, видели раније.
Тамо беху старци који су седели на битвама
Испухујући димове преко мора,
Тамо беху мртваци који су висили са кранова,
Тамо беше хрома птица која је шепала по кеју.
Нисмо ли овде били раније? Један од њих изустуи.
Капетан одговори: Ту смо где смо се родили
И где смо се сада вратили. Мртви Мртвима.

IV

ПИНДАР ЈЕ МРТАВ

Има пешака на свим друмовима –
Пиндар је мртав –
Бензинске пумпе бучан посао врше,
Мотори се подешавају за Ускршње трке,
Грађевинске фирме кредитирају недавно венчане –
Пиндар је мртав и то је неважно.

Има планинара на свим висовима –
Пиндар је мртав –
Са сјајним чизмама и конопцима дохватају се Сноудона,³
Пливачки базени су пуни на Ускршњи понедељак,
Све је спремно да се хлором предухитри инфекција –
Пиндар је мртав и то је неважно.

Има новца за све коње –
Пиндар је мртав –
Један припада гордом и богатом племићу,
Један махараџи, један средњеенглеском магнату,
Један италијанском грофу и један уседелици у твиду –
Пиндар је мртав и то је неважно.

---

³ Snowdon, највиша планина у Велсу. (Прим. њев.)

Има цвећа на свим пијацама –
Пиндар је мртав –
Нарциси, лале и силне руже,
Млад кромпир и зелени грашак за Ускрс,
Венци маховине и јагорчевине за цркве
Али не венци за тркаче, ни од маслине ни од ловора –
Пиндар је мртав и то је неважно.

V

LES NEIGES D'ANTAN⁴

Шта се збило са свом славом и величанственим златним мужевима
и револверашима,
Грдним таласима уврхуњеним сребром ширења моћи и зараде,
Са посве уређеним дворцем и седам степеника за послугу
Која уноси угаљ од шест сати ујутро?
Шта се збило са ескадроном батлера, портира, коњушара
и подређених собарица?
Нестали су као и колски коњи и фијакерски коњи који су некада
ђубрили улице Лондона.
Шта се збило са бркатим и брадатим пророцима, лепотицама
у кринолинама?
Шта се збило са госн. Гледстоном или са дединим писаћим роло-столом,
Ватерло Бриџом⁵ и генералом Грантом?
Шта се збило са њима? Шта се збива са нама?
Погледај напред Далековиди Џиме,
Шта видиш у мутној будућности?
Гледам напред и шта видим?
Видим параду, Градоначелникову свечану поворку,
Одборнике и додворнике, карневал узвишених,
Рекламне табле на камионима, заставе и кочије,
И сваког појединца који у поворци
Бели штап носи да покаже да је слеп.
Шта се збило са дневним светлом, златним иглама сунчевог диска,
Шта се збило са прстима светла који су рашчињали браве мрачним местима,

---

⁴ Фр. *Les neiges d'antan* – „Где су снегови“ – фрагмент рефрена из песме Франсоа Вијона „Балада за госпе минулих времена“ која слави чувене жене из историје и митологије. Цео рефрен гласи: „Ох, где су јучерашњи снегови!“ (Прим. њрев.)

⁵ *Waterloo Bridge*, мост преко Темзе у Лондону. Истоимени филм снимљен 1931, у режији Мервиан Лероја. (Прим. њрев.)

Шта се збило са свим нашим личним чуварима?

Одговор: Чувар је отишао.

И неће се вратити.

Тротоар је исхабан од његових корака

Али маховина ће расти с оне стране шина.

Свако сада може да приступи

Вратима ваше куће без страха.

Провалник, просјак, пијанац,

Лудак који убија, курва,

Пророк у саргији, свештеник,

Шакал, тигар, змија

Сви упиру своје очи у ваша врата.

Забравите сва врата, ставите засуне на све капке,

Будите спремни уз револвер, батеријску лампу,

Апарат за гашење пожара и телефонски именик,

Библију, чековну књижицу и *savoir faire*.⁶

Лешинари су се скупили одједном,

Њихова кукаста крила режу градски ваздух.

Кад се златни круг затвори, мудраци су казали,

Ватра ће уништити све, игра изнова започети,

И перје птица грабљивица ће се спрљити као што оне кидају плен

И лешеве изгорети тамо где су пали

И плави пламичци ће се играти

Као мачићи са клупком вунице...

ВАТРА ВАТРА ВАТРА ВАТРА...

Ватра у Троји, ватра у Вавилону, ватра у Ниниви, ватра у Лондону,

ВАТРА ВАТРА ВАТРА ВАТРА

Кофе за воду су празне, црева су бушна,

Читав град је одсечен, свети извор је пресушио,

Нема помоћи од прашњаве земље, металног неба,

Ни из стене вода неће да шикне под пророковим штапом,

Ни усуд да понови легендарни потоп,

Нема ничег да заустави механички ход ватре,

Ничег да ублажи злобу опијене ватре.

ВАТРА ВАТРА ВАТРА ВАТРА

---

⁶ Фр. *savoir faire*, вештина, умешност, сналажљивост. (Прим. ђрев.)

VI

ИЗУВЕНЕ ЦИПЕЛЕ

Неко је рекао да ципеле имају личност,
Коју када умрете ваше ципеле...
То слеђено преливање личности
Задржава се у пијанкама после општег открављења
Кад човек умре.
Свеће од леда, акротерија.
У углу, у гардероби, међу рекетима и штаповима
Стари пар цокула
Са укрштеним наборима наличи лицу старца,
Или девојка кад умре
Њене ципеле су поређане, дотеране као војници,
Који чекају на реч Вољно.
И у хотелима по ноћи док се пролази од врата до врата
Постоји нешто језиво у свим тим изувеним ципелама.

новембар, 1934.

VII

ЈУТАРЊА ЗВЕЦКАЊА

Хоћемо ли се сећати јутарњих звецкања,
Свирача торбара и бронзаних новчића,
Музичких пупољака, измишљене драге?
Не, нећемо се сећати.

Хоћемо ли се сећати игара са пухаром и боквицом,
Тражења изгубљене кваке у некој фонтани,
Скривања у грмљу, жмурења и бројања?

Хоћемо ли се сећати парадирања с невенима,
Мириса траве и галаме препелице на металној огради,
И забавног превлачења штапом преко тарабе?

И затим хоћемо ли се сећати коњских трка,
Покидане врпце, галаме ортачких гласова,
Голе ђачке радости у досетки и клетви?

И хоћемо ли се сећати нашег рано сазрелог задовољства,
Урањања у љубавне лагуне блиставог азура,
Радосног мучеништва, смеле музичке фантазије?

Хоћемо ли се сећати чари надахњујуће религије,
Визија у пићу, осећаја голуба писмоноше
Док га магнет вуче у наслућени предео?

Хоћемо ли се сећати буке покренутих народа
Ил' ћемо се сећати бурних сунчевих творевина,
Ноћи и никад досежних сазвежђа?
Не, нећемо се сећати.

VIII ФИНАЛЕ

То је недовољно
Путеви да се освоје,
Скраћен фийџил јасно јори,
Равнодушним оком да се следи
Трептава шема дана,
Јер овде је крај нашим залихама нафџе.

Грамзиве уметности
Нису довољне,
Скраћен фийџил јасно јори,
Кратко је и заморно време
Новац да се заради или љубав,
Овде је крај нашим залихама нафџе.

Пољубац, загрљај,
Провера чека,
Скраћен фийџил јасно јори,
Шетња међу статуама у мраку,
Могућности су да сломите врат –
Овде је крај нашим залихама нафџе.

ЈЕСЕЊИ ДНЕВНИК

I

Ћутљиво и споро, лето у Хемпширу скончава,
Разину снижавајући кратко ошишаном травњаку где пажљиво подрезана тиса
Самује животе пензионисаних генерала и адмирала
И двогледи висе у холу и молитвеници на клупи су спремни
И август одлази са калајастим трубама поточарки
И сунцокрета Војска спаса бронзу труби
И уседелица у столици на склапање лаћа се плетива
Очи не подижући ка брују авиона који одлећу
На север из Лионсолента.⁷ Макрокарпа⁸ и чемпреси
И руже са рустичне дрвене решетке и дудови
И сланина са јајима на сребрној чинији за доручак
И сва наслеђена преимућства телесне лагодности
И све наслеђене бриге, због реуматизма и пореза,
И хоће ли Стела да се уда и шта ће да се чини са Диком
И делом породице која је новце своје у Хатри страћила
И прелазак на Морнинг-Пост и климактеријум живота
И пораст вулгарности, аутомобили који пролазе крај портирнице
И разголићена светина на плажи
И лондонски љубавници који пешаче мисли своје упућујући
Ни Богу ни Нацији већ једно другом.
Ал' кућа још је светиња иза окачених застора
Све стишано на Породичном фронту,
Галама из дворишта што се с вечери разлеже преко поља
Док се вагони са Јужне пруге вуцарају... скрећу
У булке споредног колосека за ноћ – ноћ која страсти не познаје
Ни насртај руку ни језик
Свима стар као кремен или креда или борове иглице
И бунтовници и омладина
Возом што су отперјали или двоседом
Колосеке размрсујући ил' цесту,
Замећући намерно траг за собом –
Јесења палинодија.⁹
И ја сам сада у возу и лето

⁷ Loo-on-Solent, приморски градић у Хемпширу, 8 km западно од Портсмута. (Прим. њрев.)

⁸ Врста чемпреса која је ендемска на централној обали Калифорније. (Прим. њрев.)

⁹ Оповивање песме, писање похвалне песме уместо раније написане увредљиве (грчки); оповивање оног што се о неком раније рекло или написало. (Прим. њрев.)

На југ одлази као што се ја упућујем на север
Предодређен за мртво лишће које опада, усјајене ломаче,
Умирање које надаље доноси
Тегобнији живот, разоткривајући траверзе стабала,
Мраз који убија клице *laissez-fair*;¹⁰
Вест Мен, Тистед,¹¹ Фарнхам, Вокинг, Вејбриц,¹²
Затим лондонска ужина и млако пиво и устајао ваздух.
Моје псето, симбол пропалог поретка,
Лежи на поду вагона,
Очи његове несклапане и гламурозне као да је филмска звезда
Што жели живот, тј. жели више

Садашњости, накита, крзна, тричарија, мољења
Као да за живот нису
След закривљености планете или обуздане воде
Већ скок у таму, тангента, залутали метак.
То је то што научимо после толико неуспеха,
Грађење двораца од песка, краљица од снега,
Јер не можемо да сачинимо ниједан скровити угао у животи ни у дражи живота,
Јер ни река није река која се не излива.
Собитн,¹³ и жена улази, нашминкана
Офарбане косе али и испуштене очице на чарапи и очију
Стрпљивих испод прорачунатих трепавица,
Навикнута да увек запањи;
И ритам воза постаје *ad nauseam* понављање
Сваке заморне јутарње серенаде и ганутљивог мадригала,
Бледуњави зраци сексуалне привлачности
Лутају попут опалог лишћа дуж зида стоваришта:
„Волео сам своју љубав са перонском картом,
Џез сонгом,
Ташном, паром високих париских чарапа –
Волео сам је дуго.
Волео сам је између стихова и упркос часовнику,
Не све до смрти
Али док нас живот није раздвојио волео сам је са новчаницама
И са дахом вискија.
Волео сам је са очима паунице и посуђем из Картагине,
Са чашом и рукавицама и златом и прахом пудера

¹⁰ Фр. *laissez faire* – „нек свако ради шта хоће“, девиза економског либерализма која означава неограничену слободу конкуренције и немешање државе у економска питања. (Прим. њев.)

¹¹ Село и железничка станица у Хемпширу. (Прим. њев.)

¹² Градови у широј околини Лондона. (Прим. њев.)

¹³ Предграђе Лондона са краљевском палатом на Темзи. (Прим. њев.)

Са blasфeмијом, дружељубивошћу, и разметањем
И гoмилoм других ствари.
Волеo сам своју љубав са крилима анђела
Умоченим у кану, чулно црвенило,
Са мојим радним временом, са цвећем и сиренама,
Са мојим буџетом, мојим патентним кључем, и мојим свакодневним хлебом.“
И тако сам у Лондону и вазда покретним слазим
Степеницама
Где топао ветар редом носи људска тела
И за њима комплексе њихове и бригае.

1938.

ЗАПИСАНО У ТРЕНУ

I

БАРСЕЛОНА, РАТНО ДОБА

На Паралели¹⁴ једноног
Човек седео је на земљи,
Са својом једином ногом пред собом
Осмехујући се. Неочекивана провала

Лудачког смеха смрската је
Сунчеву светлост; горе
У прозору с аспарагусом папагај
Кикотао се као мртвац.

II

ПОСЛОВНИ ЛЈУДИ

Разглабајући о послу два човека
У возу тако олако
Оцртавају се у мени
Баш као што прозорско окно

---

¹⁴ Главна улица у Барселони. (Прим. њев.)

Лица им одражава, и ја
Затичем себе како у заносу
Слушам два незнанца који наглабају
Овај пут истим језиком.

III

НОЋНИ КЛУБ

После параде ногу и брендија
И свих алко-стимуланса исцрпљени
Људи имају утисак
Да нешто још недостаје.

Светла се гасе и погледи
Хрле преко просторије;
Салома улази, носећи
Главу бог зна ког.

IV

ПАСЕМЕНИК

Одбијајући да се преда љубави према Господу, посветио се
Љубави за створене ствари,
Прихватајући само оно што је могао да види, реку
Пуну сенки ластавичијих крила

Која су се спуштала и дотицала воду; није се
Питао куд вода отиче и зашто.
Док је умирао чинило се да ластва зарања
У одсликано, неправедно, небо.

октобар-новембар, 1939.

СЛУХ

Има много звукова који нису ни музика нит гласови,
Много има незнанаца с маскама ил' црним цвикерима
Што се успињу завојитим степеништем слуха. Избор
Посетилаца није на нама. Иза границе
Ноћи они чекају да нагрну. Воз пролази,
Танак чујан крај расколне таме.

Волели бисмо да лежемо сами у глуву муклу
Чауру свога бића где ни особе ни предмети не могу да говоре:
У ствари ми лежемо и ослушкујемо као што може да се следи
Сабласна светлост у бескрајном и мрачном тресетишту.
Да се следи ужасно зујање гундеља, ил' суморно
Предсказање пса који лаје.

април, 1940.

КАЛВАРИЈА

Земљу воду звезде и телесност – капут без шавова
Свет што је, оставио је; онај који од нас
Нема потребу да га више носи. Удаљена
Метропола је зевала, пергамент је лепетао и даље,

Подалје, крв се корила на песку. Докони
Војници замајавали су се оним што је преостало ал' чак и они,
Иако обучени да мачем континенте комадају,
Ткача похвалише који од ноћи и дана

И времена и ума покривку сачини, стога посегнуше
Кô једини улог на коцку да га ставе. Коцке су биле дарезљиве
И неко доби: *Зашто кад први њуш њонесох ја
кајуш шoī мршваца офуца се, не знам да кажем.*

СЕДИШТЕ У УГЛУ

Залебдело у ноћи што се креће
Одсликано лице у возу
Изгледа на први поглед тако самоуверено
Као твоје властито лице – Ал' погледај опет;

Прозори између тебе и света
Задржавају студен, задржавају страх;
Зашто онда твој одраз изгледа
Тако усамљен у ноћи која се креће?

ПОТОМСТВУ

Кад све што је у књигама буде вазнесено као у записима на гробљима
И читање и говор чак замењени буду
Другим, мање мучним, средствима, питамо се
Хоћете ли у цвећу и воћу налазити исту боју и укус
Које су за нас имали и за које су у речи били уобличени,
И ваша трава хоће ли зелена бити, ваше небо плаво,
Ил' ваше птице увек ће бити птице без крила?

ЈАВНОСТИ

Зашто се сматра да су песници тако осетљиви?
Ви који неосетљив и грамзив усуд поткрадате и ослушкујете,
Који се сами радујете расходима других људи,
Који, законодавци или не, сами се изнад закона постављате,
Ми не тражимо ваш опрост, вашу самилост још мање;
Без сумње, заједништво осећамо сигурно више
Од вашег Просечног Човека, и свакако више имамо слободе,
Са нашим провалничким и револверашким прстима, нашим неискусним прстима.
Тако, иако опори, ми освајамо времена и просторе
И, чинећи ваше присуство или одсуство сувишним, наставићемо
Снове наше и садржаје људима да бацамо у лице.

КУЋА ЗА ОДМОР

Густа пала је ноћ, сто на склапање је расклопљен,
Црнци су кували јело на сламом покривеној веранди,
Сиктава светиљка хипнотисала је гуштере
Који су крчили своје ножице на жичаној мрежи с прозора
Док су зрикавци гуслали и зврчали да надгласају реку
Која, ваљајући своју древну наклоност из Уганде,
Пенила је и жаморила свој целоноћни пут у брзацима
Опијена буљавошћу нилског коња и гомилањем љиљана.

И, у тами, гласови незнане деце,
Тако врискаве да су могла да буду и бела, осипали су се и одламали
И лепршали надалеко док, пошто су шумне светиљке стрнуле,
Лежај испод сабласне мреже позивао је
На учаурен ил' гробни сан. Ал'
Надмоћ реке била је потом тако велика да се цедила
Чак и кроз најдубљи сан, уткивајући свој пут
Из безначајног у огроман живопис.

1955.

БЕНИ ХАСАН¹⁵

Схватио сам на Нилу да је мој пасош лагао
Означавајући црномањастим мене који сам сед. Са смеђе литици
Низ гробница, бродских прозора, пиљило је и пиљило као да су
Били очи звери давно у кавезу згасле
Времена, црне очи наспрам очију која су у даљину пиљиле
Као лавље усредсређене на неки друкчији дан
У коме, дугорочно гледано, не оне, већ ја, био сам мртав.

1955.

---

¹⁵ Староегипатско археолошко налазиште из периода Средњег царства, на источној обали Нила, око 245 km. јужно од Каира, познатом по 39 гробница уклесаних у стени од којих су неке осликане сценама из свакодневног живота и биографским записима. (Прим. прев.)

КУЋА НА ЛИТИЦИ

Унутра опори мирис мале петролејке. Напољу
Жмиркави сигнал на пустари мора.
Унутра хуј ветра. Напољу ветар.
Унутра закључано срце и изгубљен кључ.

Напољу студ, празнина, сирена. Унутра
Одлучан човек у муци да крв своју ужарену охлади,
Док тајни сат све гласнији је, бржи. Напољу
Неми месец, брбљивим плимама и осекама влада.

Унутра клетва предака с благословом. Напољу
Празна конха неба, празан бездан.
Унутра одрешит човек који противречи
Сам себи, у разбијеном сну.

1955.

NATURE NOTES

МАСЛАЧЦИ

Непоправљиви, ломни,
Ведрили су пепељаву стазу мог детињства,
Несуптилни, насупрот јагорчевини,
Ал', за разлику од јагорчевине, кадри
Било где да расту, дуж пруге, насипа,
Као наши екстровертни пријатељи у које се никад
Не заљубљујемо, а који ипак испуњују
Празнине без јагорчевина и ружа.

МАЧКЕ

Непоправљиве, необавезне,
Дуге досадне сате мог детињства блажиле су,
Суптилно, насупротив псима,
И, за разлику од паса, кадре
Да кокетују, ленствују и зевају било где,
Као жене које не желе веридбу
Већ идући властитим путем
Љубавницима својим олакшавају пут.

ПРЕПЕЛИЦЕ

Непоправљиве, немузикалне,
Премошћивале су живице што су окруживале моје детињство,
Несуптилно, насупротив косовима,
Али, за разлику од косова, кадре
Било где да су да потврде лето
Као бучни момци на углу
Које никад не видимо али чији промукли
Гласови поверење нам уливају.

МОРЕ

Непоправљиво, окрутно,
Шљунчаном плажом мог детињства прштало је,
Суптилно, насупротив копну,
И, за разлику од копна, кадро
У било које време вечност да обзнани
Као нешто ил' неко чему ил' коме
Морамо да се предамо, налазећи
У тој предаји живот.

УСНУЛИ ВЕТРОВИ

СЕВЕРАЦ

Ветар се сковрцао у клупко уснуо у крошњи дрвета
Крај младића који у кору урезује срце;
И нешто се збило у растројству ветра,
Зеленило је стресао и у небо зевнуо;
Младић такође уврх облака је сегнуо
И гласан био и нагао и слободан и несмртан.

ИСТОЧЊАК

Ветар се розао по простирци на базару,
Њене груди бремените су од историје; нешто је милело
Криомице испод њеног сарија у мртвилу поноћи
И све док град је снио жеђала је
И скаутала на врховима прстију и инсекте терала од својих очију
И крчаг зграбила свој и на извор похрлила свог сопственог монсуна.

ЗАПАДЊАК

Ветар се умирио на палуби Брандановог брода
Иако су се морнари упињали да га покрену; никад се не би усковитлао
Да се Брандан није придружио и, случајно или не,
На колена пао и плућа испунио и прислонио
Усне на једру и дунуо. Давно изгубљен брод
Кући је полетео и у легенду као птица.

ЈУЖЊАК

Ветар је дух свој скривао у пешчаном бескрају
Непокрштене пустиње; нешто је склизнуло
У његово уснуло ухо, постепено се отковрцао
Као краљевска кобра, устао и раширио свој плашт
И зањихао се у такту оног што је кротитељ свирао на фрули,
У такту са Временом, да слупа ил благослови свет.

ЗАСТОЈ

Светла су била окрвављена, одбијајући да се измене,
Пепео смрти гомилао се и даље, нико није говорио,
Карте су венуле у рукама,
У фудбалским гротлима вреве су
Спласнуле, свеже вести се уледице, рокови
Који нису могли да се одрже одбачени су као стрнуге
Шибице, девојке нису више истицале
Свој сексипил, усто код је био изгубљен,
Мотор угашен, висока остакљена кутија
На плочнику држала је леш у шкрипцу
Његових још увек начуљених ушију, и нико није говорио,
Ни звонио, док миљама иза
Други аутобуси су се гурали и трубили
И нико се није усудио да изађе. Кондуктерка
Била је мрачна и изгубљена, одбијајући да се измени.

ПОЗНАНСТВО

На заравни гробља упознаше се
И она га уплаши јер је била млада
И тако давна. Језиво језиво
Над њиховим главама гране су се њихале и под
Травом под њиховим ногама ларве
Од смеха су се кидале. Језиво језиво
Над врховима дрвећа облак се мицао сежући
За сунцем које није имало нерава за скуп
И он је уплаши јер је био стар
И тако скорашњи. Језиво језиво
Гудачки квартет је пролазио свирајући
У подсвести. Требало је да се сретнемо
Много пре, рекао је, или ни сад.
Гудачки квартет у подсвести
Свирао је без изгледа икуд да оде.
Упознаше се у гробу, у зеленом.

1962.

КОДА

Можда смо се знали боље
Ноћ кад је била млада и непоновљива
И месец је стајао нем над Јерихоном.

Толико о прошлости; сада
Има тренутака уграбљених између откуцаја срца
Кад се можда знамо боље.

Али шта то сија у тами?
Можда ћемо се боље знати
Кад под планином сретну се тунели.

1962.

(Избор и превод са енглеској Зоран М. Бундало и Даница Жујић)